

Rapport 2011:89

Arkeologisk förundersökning i form av schaktningsövervakning

Nedgrävningar och odlingslager vid Snickaregatan

RAÄ 153

Snickaregatan 27 och kv Djäknén

Linköpings stad och kommun

Östergötlands län

Mats Magnusson

Ö S T E R G Ö T L A N D S M U S E U M

A V D E L N I N G E N F Ö R A R K E O L O G I

Nedgrävningar och odlingslager vid Snickaregatan

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning	4
Syfte	4
Metod och dokumentation	4
Resultat	4
Referenser	7
Tekniska uppgifter	8

Ö S T E R G Ö T L A N D S M U S E U M
A V D E L N I N G E N F Ö R A R K E O L O G I

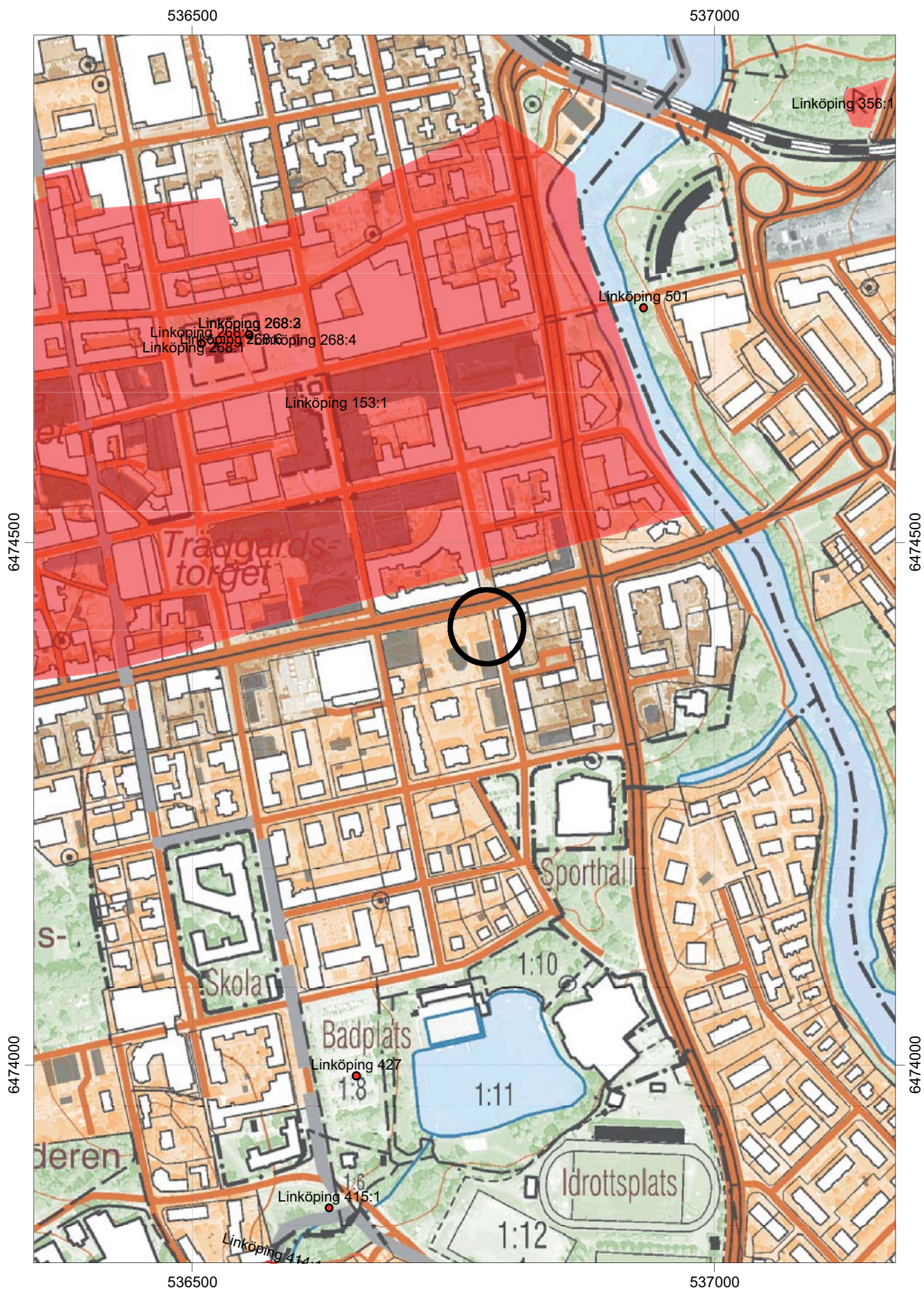
Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandsmuseum.se • www.ostergotlandsmuseum.se

Sammanfattning

Under oktober 2011 utförde Östergötlands museum en arkeologisk förundersökning, i form av schaktningsövervakning, vid anslutandet av fastigheten på Snickaregatan 27 till fjärrkylennätet. Schaktet grävdes från kv Djäknen och korsade sedan Snickaregatan i Linköpings stad och kommun, Östergötlands län. Arbetet utfördes på uppdrag av Tekniska Verken i Linköping AB. Ett sammanhängande odlingslager och två nedgrävningar påträffades vid undersökningen. Inga fynd tillvaratogs.

Mats Magnusson
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan, blad 64F 7d SO, med undersökningsområdet markerat. Skala 1:5 000.

Inledning

Östergötlands museum utförde den 12:e och 14:e oktober 2011 en arkeologisk förundersökning i samband med schaktning för fjärrkyla mellan befintlig ledning i kv Djäknén och fastigheten på adress Snickaregatan 27 i Linköping, Östergötlands län. Schaktets totala längd var ca 35 löpmeter.

Den arkeologiska förundersökningen utfördes efter beslut från Länsstyrelsen Östergötland. Uppdragsgivare var Linköpings kommun som också svarade för de arkeologiska kostnaderna. Ansvarig för den arkeologiska förundersökningen och utformningen av rapporten var undertecknad.

Områdesbeskrivning

Kvarteret Djäknén och Snickaregatan 27 ligger strax söder om, men i anslutning till, Linköpings medeltida stadsområde (RAÄ 153). Platsen för undersökningen utgörs av ett park- och cykelparkeringsområde i kv Djäknén och gatumark i Snickaregatan.

I kv Djäknén ligger en år 1869 uppförd seminariebyggnad. Byggnaden är ritad av P. U. Stenhammar och användes från början som en lokal för folkskoleutbildning. Under senare delen av 1960-talet uppfördes en större enplansbyggnad framför seminariebyggnaden. Byggnaden innehöll Östergötlands länsstyrelses data-maskinavdelning. Avdelningen skötte om folkbokföringen och hade tidigare varit inhyst i den gamla seminariebyggnaden. Enplansbyggnaden var förenad med seminariebyggnaden via en förbindelsegång. Den låga enplansbyggnaden revs under hösten 1997 (Skoglund 1997). I början av 2000-talet uppfördes en fastighet öster om seminariebyggnaden och området framför de båda byggnaderna iordningsställdes.

I den nordvästra delen av kv Djäknén låg tidigare en gård från 1800-talet bestående av två mangårdsbyggnader och en större uthuslänga. Mangårdsbyggnaderna låg utmed Repslagaregatan med gaveln mot Drottninggatan. Gården revs under slutet av 1960-talet och marken utnyttjades därefter som bilparkering fram till tiden kring millennieskiftet (Skoglund 1997).

Fram till mitten av 1800-talet var inte, enligt äldre kartmaterial, marken för det aktuella undersökningsområdet bebyggd. På kartor från 17-1800-talen benämns området som Torkelbergsgärdet. Torkelbergsgärdet ingick i stadens jordar som tillsammans bildade en nästan två kilometer bred zon runt den bebyggda stadskärnan (Skoglund 1997).

Flera undersökningar har tidigare utförts i anslutning till det nu aktuella området. År 1997 grävdes fem sökschakt strax norr om platsen för fjärrkylschaktet där det framkom odlingslager och mörkfärgningar. Mörkfärgningarna tolkades som antingen naturbildningar eller igenfyllda gropar efter stenlyft (Skoglund 1997).

Inför nybyggnation i den södra delen av kv Djäknén utfördes år 2000 en arkeologisk förundersökning där inget av arkeologiskt intresse framkom (Ohlsén 2002a). Året därpå övervakades en schaktning i Repslagaregatan, invid kv Djäknén, där endast sentida fyllnadsmassor och orörd mark berördes (Ohlsén 2002b).

Syfte

Syftet med förundersökningen var att undersöka huruvida den planerade schaktningen kom att beröra fast fornlämning. Förundersökningen skulle, om möjligt, fastställa lämningarnas karaktär, datering, utbredning, omfattning, sammansättning och komplexitet samt på vilket djup (under dagens markyta) de framkom. Markingreppen skulle styras så att fast fornlämning kom till så liten skada som möjligt.

Resultatet från förundersökningen skulle även kunna ligga till grund för länsstyrelsens fortsatta bedömningar i ärendet samt utgöra ett underlag för uppdragsgivarens planeringsarbete.

Metod och dokumentation

Den arkeologiska förundersökningen, i form av en schaktningsövervakning, utfördes i samband med grävandet av schaktet för fjärrkylan. Arbetet dokumenterades genom profilritningar och digitalfotografering. Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands museum.

Resultat

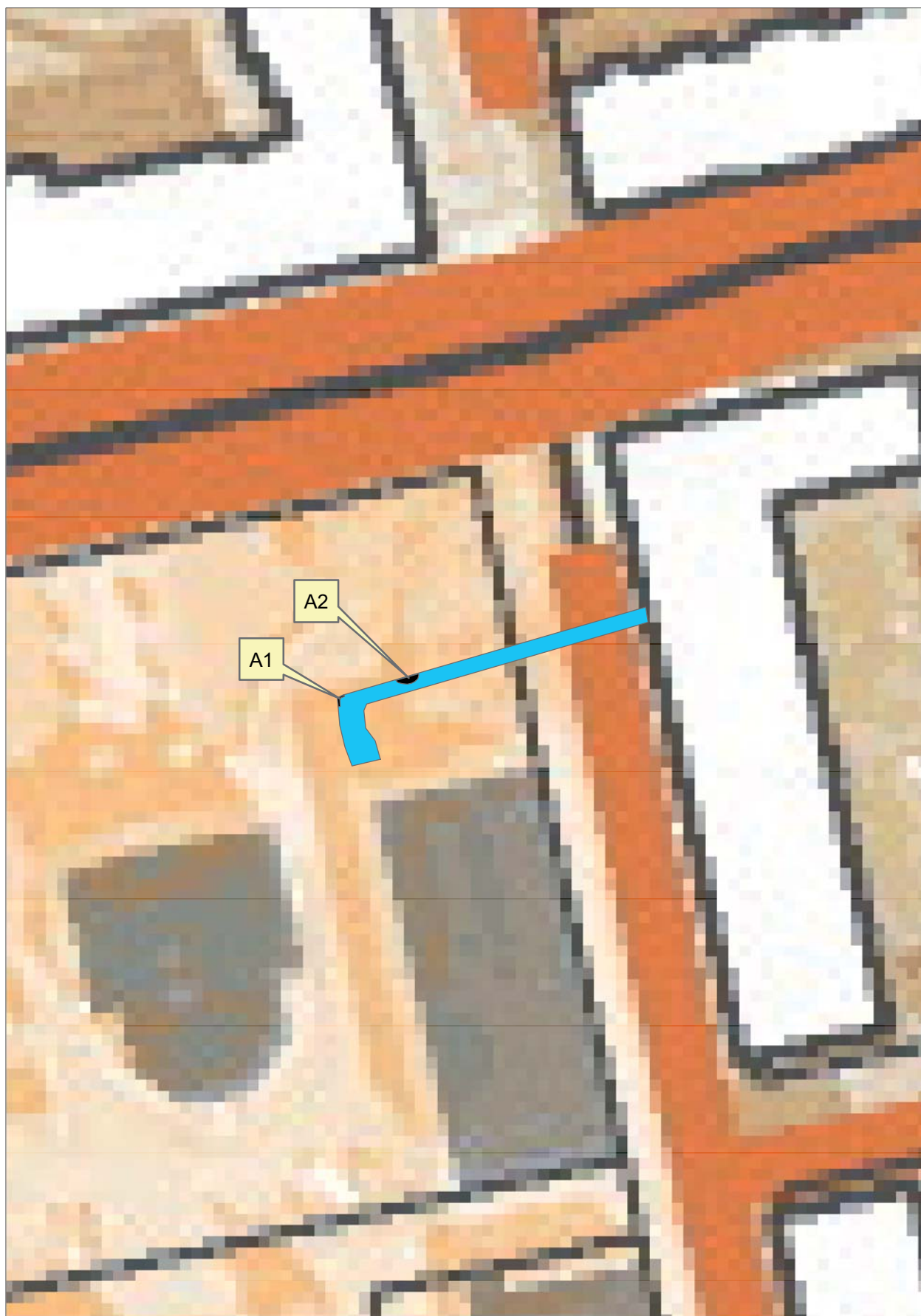
I den del av schaktet som gick inne i kvarteret Djäknén kunde ett sammanhängande odlingslager följas längs hela sträckan. Det ca 0,2 m tjocka odlingslagret bestod av brun, humös jord som låg på ett djup av ca 0,45 m under markytan. Odlingsjorden överlagrades av ett bärlager bestående av sand, grus och småsten. Undergrunden, som framkom direkt under odlingslagret, bestod av beige lera.

Utmed schaktet framkom även två nedgrävningar (A1 och A2). Den västra av dessa nedgrävningar (A1) tolkas som en grop med två tydligt avsatta lager. I lagret över gropen påträffades en liten bit porslin. Den andra nedgrävningen (A2) hade en mycket tydlig cirkulär form med en skarp kant. Fyllningen bestod av en mörkgrå lera. Tolkningen är att gropen inte är handgrävd utan bör vara efter en relativt recent konstruktion.

Schaktet passerade Snickaregatan och där fanns störningar efter många ledningsdragnings utmed gatan. Endast enstaka smala strimmar av orörda lager påträffades vilka visade ett odlingslager med stor inblandning av beige lera. Inga äldre gatunivåer kunde iakttagas.

Figur 3. Undersökningsområdet markerat på historisk karta över Linköping från år 1800 (LMS D64-1:29).

Figur 4. Schakt och anläggningar markerade på Fastighetskartan.

*Figur 5. Gropen (A1) mot nordnordväst (överst) och nedgrävningen (A2) mot nordväst.
Foto Mats Magnusson, ÖM.*

Referenser

- Ohlsén, M. 2002a. *Byggnation av punkthus*. Kv Djäknen 5, Linköpings stad och kommun, Östergötland. Arkeologisk förundersökning. Östergötlands länsmuseum, Rapport 58:2002. Linköping.
- Ohlsén, M. 2002b. *Ungång i Repslagaregatan*. Kv Djäknen 1, Linköpings stad och kommun, Östergötland. Arkeologisk undersökning. Östergötlands länsmuseum, Rapport 17:2002. Linköping.
- Skoglund, M. 1997. *Kv Djäknen 1 och 3, Linköpings stad och kommun, Östergötland*. Arkeologisk utredning. Östergötlands länsmuseum, Rapport. Linköping.
- Lantmäteristyrelsens arkiv (LMS). Akt D64-1:29. Tomtmätning Linköpings stad år 1800.

Tekniska uppgifter

Gata och kvarter	Snickaregatan 27, kv Djäknen
Stad och kommun	Linköping
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnummer	RAÄ 153
Ekonomiska kartans blad	647 53 01 (64F 7d SO)
Koordinater	N 6474416, E 536780
Koordinatsystem	SWEREF99 TM
Typ av undersökning	Arkeologisk förundersökning, schaktövervakning
Länsstyrelsens dnr	431-4665-11
Länsstyrelsens handläggare	Magnus Johansson
Länsstyrelsens beslut	2011-08-11
ÖLM dnr	335/11
ÖLM projektnr	531283
Uppdragsgivare	Tekniska Verken i Linköping AB
Kostnadsansvarig	Tekniska Verken i Linköping AB
Projektledare	Mats Magnusson, Emma Karlsson
Rapportarbete	Mats Magnusson
Fältarbets tid	2011-10-12--14
Totalt undersöktes	Ca 35 löpmeter
Fynd	-
Foto	Digitala
Grafik	Mats Magnusson
Renritning	-
Grafisk form	Johan Levin
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands museum.	
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket MS2008/06551
ISSN 1403-9273	Rapport 2011:89 © Östergötlands museum

Under oktober 2011 utförde Östergötlands museum en arkeologisk förundersökning, i form av schaktningsövervakning, vid anslutandet av fastigheten på Snickaregatan 27 till fjärrkylennätet. Schaktet grävdes från kv Djäknen och korsade sedan Snickaregatan i Linköpings stad och kommun, Östergötlands län. Ett sammanhängande odlingslager och två nedgrävningar påträffades vid undersökningen. Inga fynd tillvaratogs.